

KANKAANPÄÄN TARKASTUSLAUTAKUNNAN VUODEN 2021 ARVIOINTIKERTOMUS

SISÄLLYSLUETTELO:

1	TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA.....	2
1.1.	Kokoonpano.....	2
1.2.	Tehtävät, toiminnan tarkoitus sekä tavoitteet.....	2
1.3.	Yhteys tilintarkastajaan	2
1.4.	Toimintamuodot.....	3
2	TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN SEKÄ TOIMINNAN TARKOITUKSEN MUKAISUUDEN JA TULOKSELLISUUDEN ARVIOINTI.....	3
2.1.	Talouden suunnitteluun liittyvät tekijät	4
2.2.	Sivistyslautakunta	4
2.3.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	6
2.4.	Kaupunkisuunnittelulautakunta	7
2.4.	Tekninen lautakunta	7
2.6.	Kaupungin taloutta kuvaavien tunnuslukujen toteutuminen.....	8
3.	KAUPUNKIKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN.....	9
4.	YHTEENVETO.....	10

1 TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

1.1. Kokoonpano

Kuntalain 121.1§:n mukaan kaupunginvaltuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Hallintosäännön 8 §:n mukaan lautakunnassa on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä kolme muuta jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 16.8.2021 valinnut tarkastuslautakuntaan seuraavat jäsenet ja varajäsenet:

Varsinainen jäsen		Henk.koht.varajäsen	
Tapio Hietaoja, pj	(9)	Maritta Uusitalo	(0)
Aulis Vehmasto, vpj	(8)	Eeva Katajisto	(0)
Virpi Salo	(8)	Pauli Saarinen	(1)
Irmeli Rosenberg	(9)	Kimmo Tuomi	(0)
Hannaleena Vuorinen	(8)	Petri Rantanen	(0)

Suluissa on esitetty osallistumiskerrat kokouksiin. Kokouksia oli yhdeksän.

Tarkastuslautakunnan jäsenillä on ollut seuraavat ns. pysyvät esteellisyydet: Irmeli Rosenberg on henkilöstöjaoston jäsen. Tapio Hietaoja on Vatajankoski Oy:n hallituksen puheenjohtaja. Esteelliset tarkastuslautakunnan jäsenet eivät ole osallistuneet arviointikertomuksen laadintaan kyseisten asioiden käsittelyn osalta.

1.2. Tehtävät, toiminnan tarkoitus sekä tavoitteet

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on KunL 121 §:n mukaan arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tuloksellisuutta tarkastellaan laajasti toiminnan onnistuneisuutena, arvioiden miten hyvin kaupunki täyttää tehtävänsä asukkaiden palvelujen tuottajana.

Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Vaikka arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä, se on syytä käsitellä tilintarkastuskertomuksesta erillisenä asiana.

Hallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta (KunL 121.5§). Tarkastuslautakunta toteaa, että arviointikertomuksen vaikuttavuuden kannalta on suositeltava käytäntö, että hallintokunnat käsittelevät arviointikertomuksessa esille otetut asiat oman vastuualueensa osalta.

1.3. Yhteys tilintarkastajaan

Kaupungin tilintarkastajana on toiminut tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Oy vastuullisena tilintarkastajanaan JHT Vesa Keso. Avustavana tarkastajina on toiminut HT Heli Lopenen. Vastuullinen tilintarkastaja on toiminut myös tarkastuslautakunnan sihteerinä.

1.4. Toimintamuodot

Tarkastuslautakunta on käsitellyt kuntalain ja hallintosäännön edellyttämiä asioita vuosille 2021-2024 hyväksytyn arviointisuunnitelman mukaisesti. Vuoden 2021 painopistealueena on ollut sivistyslautakunnan alaiset tulosalueet.

Kokouksiin on kutsuttu kaupunginjohtaja ja talousjohtaja selostamaan ajankohtaisia kaupungin toimintaan ja talouteen liittyviä asioita. Tämän lisäksi jokaisessa kokouksessa on ollut työohjelman mukainen arviointiteema.

Kaupunginjohtajan ja talousjohtajan lisäksi toimintavuoden aikana kokouksissa on ollut kuultavana sivistysjohtaja, varhaiskasvatuspäällikkö, Hongon päiväkodinjohtaja, elinkeinojohtaja, Keskustan koulun rehtori, Kangasmetsän koulun rehtori, Hongon koulun rehtori, Pohjanlinnan koulun rehtori, Yhteislyseon rehtori, tilapalvelupäällikkö, liikunta- ja hyvinvointikoordinaattori, rakennusmestari-valvoja, Posan terveysvalvonnan johtaja, Posan kuntayhtymäjohtaja, kaupunkisuunnittelutulosalueen johtaja ja tekninen johtaja.

Tarkastuslautakunta on saanut selvityksiä johtavien viranhaltijoiden toimesta kaupungin toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta. Viranhaltijoiden täytettäväksi on annettu arviointilomake, joka on liitteineen toimitettu ennen kokousta tarkastuslautakunnan jäsenille. Arviointilomakkeella on painotettu johtamiseen liittyviä asioita.

Osana arviointityötä tarkastuslautakunta seuraa kaupungin toimielinten ja johtavien viranhaltijoiden toimintaa. Lautakunta on sopinut keskinäisellä työnjaolla eri toimielinten hallinnon seuraamisesta sekä kerännyt tietoja palvelutoiminnan toimivuudesta ja tavoitteiden toteutumisen tilanteesta. Lautakunnan jäsenten hallinnon seurantavastuu on ollut seuraava:

Toimielin	Tarkastuslautakunnan jäsen
Kaupunginhallitus	Tapio Hietaoja
Sivistyslautakunta	Hannaleena Vuorinen
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	Irmeli Rosenberg
Tekninen lautakunta	Aulis Vehmasto
Kaupunkisuunnittelulautakunta	Virpi Salo

Viranhaltijoiden kuulemisten, arviointilomakkeiden ja päätösten seurannan lisäksi arviointityön toimintamuotoihin kuuluu mm. erilaisten tutustumiskäyntien tekeminen. Arviointivuoden 2021 aikana tarkastuslautakunta teki 14.10.2021 tutustumiskäynnin Lyseon ja Torikadun päiväkoteihin. Tutustumiskäynneillä oli mukana tarkastuslautakunnan jäsenten ja sihteerin lisäksi varhaiskasvatuspäällikkö ja päiväkodinjohtaja Hannele Valkama.

2 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN SEKÄ TOIMINNAN TARKOITUKSEN MUKAISUUDEN JA TULOKSELLISUUDEN ARVIOINTI

Tilivuoden 2021 arvioinnissa on noussut useasti esille rekrytointiin liittyvät vaikeudet. Rekrytointiin liittyvät vaikeudet ja työvoimapula ovat nousseet esille myös valtakunnallisesti sekä julkisella että yksityisellä sektorilla.

Tarkastuslautakunta toteaa, että rekrytointien onnistuminen on keskeinen tekijä tuloksellisen ja tarkoituksenmukaisen toiminnan toteuttamisessa.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kuntamarkkinoinnissa huomioidaan riittävästi myös kaupungin houkuttelevuus työnantajana.

2.1. Talouden suunnitteluun liittyvät tekijät

Kaupungin talouteen koronapandemia on vaikuttanut menoja vähentävästi ja tuloja kasvattavasti. Talousarviossa vuodelle 2020 arvioitu noin 0,7 M€ ylijäämä muodostui tilinpäätöksessä noin 3 M€ suuruiseksi. Kaupunginjohtajan antaman arvion mukaan vuoden 2020 koronapuhdistettu ylijäämä oli noin 0,4-0,5 M€. Kankaanpään kaupungin vuonna 2020 saama koronaan liittyvä peruspalveluiden valtionosuuden korotus on ollut yhteensä 2 743 614 €.

Kaupungin talouteen on vuosina 2020 ja 2021 vaikuttanut huomattavat poikkeukselliset ja kertaluonteiset erät. Vuoden 2020 tilinpäätöksen ylijäämään erilaisten koronaerien vaikutus on ollut noin 2,5 M€. Vuoden 2021 tilinpäätöksen ylijäämään on vaikuttanut huomattavasti esim. pandemiasta johtuneet valtionavustukset, yhteisöverojen jako-osuuden määräaikainen muutos, kuntaliitoksesta johtunut yhdistymisavustus sekä ennakoitua pienemmät erikoissairaanhoidon kustannukset. Myös näiden vaikutukset ovat suurelta osin kertaluonteisia tai määräaikaisia.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kaupungin talouden ja toiminnan suunnittelussa huomioidaan vuosien 2020 ja 2021 erien poikkeuksellisuus ja kertaluonteisuus ja että toiminnassa varaudutaan huolellisesti koronapandemian jälkeiseen aikaan.

2.2. Sivistyslautakunta

Tarkastuslautakunnalle on selvitetty koronapandemian vaikutuksia oppimistuloksiin. Varhaiskasvatuksen osalta on tuotu esille, ettei pandemialla ei ole havaittu olleen olennaista vaikutusta oppimistuloksiin.

Perusopetuksen osalta oppimistulosten arviointia on tehty esim. erilaisten kyselyjen avulla. Saadun selvityksen mukaan varsinkin etäopetuksella on ollut myös negatiivisia vaikutuksia oppimistuloksiin, mutta vaikutukset näkyvät suurelta osin vasta tulevina vuosina. Todettiin myös, että negatiivisia vaikutuksia on voitu ennaltaehkäistä perusopetukseen kohdennetuilla valtiontuilla.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että oppimistulosten kehitystä seurataan suunnitelmallisesti, seurannasta raportoidaan asianosaista lautakuntaa ja että seurannan tuloksia hyödynnetään toiminnan johtamisessa.

Tarkastuslautakunnalle on selvitetty myös mm. kuntaliitoksen vaikutuksista opetustoimeen sekä koulukuljetuksiin liittyviä asioita.

Varhaiskasvatus

Tarkastuslautakunnalle on selvitetty mm. kuntaliitoksen vaikutuksiin sekä talousarviotavoitteiden ja ostopalveluiden laadun seurantaan liittyviä asioita.

Tarkastuslautakunnan saaman selvityksen mukaan kuntaliitoksesta johtuvat yhteinäistämistoimenpiteet ovat vasta alkuvaiheessa. Yhtenäistämistä on hidastanut keväällä 2021 tapahtunut Hongon päiväkodin johtajavaihdos sekä Torikadun ja Lyseon päiväkotien akuutit sisäilmaongelmat.

Tarkastuslautakunnalle selvitettiin myös Hongon päiväkotikiinteistön lämmitykseen liittyviä ongelmia ja niiden ratkaisemiseksi tehtyjä toimenpiteitä.

Yksityistä varhaiskasvatusta on ostettu palveluseteleillä Päiväkoti Taimitarhalt ja Luontopäiväkoti Havulta. Saadun selvityksen mukaan ostopalveluiden laatua on seurattu tekemällä tarkastuskäyntejä ja huoltajien antamien palautteiden perusteella. Tarkastuskäynneistä laaditaan kirjallinen muistio, joka annetaan palvelun tuottajalle kommentoitavaksi. Koronarajoitukset ovat vaikeuttaneet tarkastuskäyntien tekemistä vuonna 2021. Vanhemmilta saadun palautteen perusteella on tarvittaessa oltu yhteydessä huoltajiin ja päiväkotiin sekä myös Aviin.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että ostopalveluiden laadun seuraamiseen liittyvä toimenpiteet dokumentoidaan.

Varhaiskasvatuksen arviointiin liittyen tarkastuslautakunta teki tutustumiskäynnit Lyseon ja Torikadun päiväkoteihin 14.10.2021 kokouksen yhteydessä. Arviointikäyntien teemana oli päiväkotien tilakysymykset ja kiinteistöjen kunnossa havaitut puutteet.

Tilakysymysten ratkaisuna Torikadun päiväkodin ryhmä on 1.11.2021 alkaen siirtynyt yhteislyseon tiloihin, mistä vastaavasti lyseon päiväkotiryhmä on siirtynyt päiväkoti Petäjäiseen perhepäivähoidon varahoitoryhmän tiloihin.

Tarkastuslautakunta katsoo, että päiväkotien tilakysymysten ratkaisua voidaan pitää tarkoituksenmukaisuuden ja tuloksellisuuden kannalta perusteluna.

Perusopetus

Osana perusopetuksen arviointia kaikki perusopetuksen rehtorit olivat vuorollaan kuultavina tarkastuslautakunnan kokouksissa. Lisäksi sivistysjohtaja selvitti tarkastuslautakunnalle toiminnan perusopetuksen johtamiseen ja kehittämiseen liittyviä asioita.

Rehtoreilta oli pyydetty selvitystä kuntaliitoksen vaikutuksista, Posan ja perusopetuksen välisen yhteistyön parantamisesta sekä lakisääteisten oppilashuollon palveluiden toteutumisesta. Lisäksi on keskusteltu ajankohtaisista koulun toimintaan liittyvistä asioista.

Kuntaliitoksen vaikutuksena tuotiin esille mm. virkajärjestelyt ja yhtenäiskoulun rehtorin viran perustaminen. Yhtenäiskoulun rehtorin vastualueeseen kuuluu esi-koulu ja koko perusopetus Honkajoen kaupunginosassa.

Honkajoen yhtenäiskoulun arkeen kuntaliitos on vaikuttanut lähinnä suurempina resursseina. Esim. eri koulujen käytänteiden yhtenäistämisen johdosta opetusmateriaalia on voitu kehittää aikaisempaa paremmin. Kuntaliitoksen positiivisena vaikutuksena tuotiin esille myös kollegiaalisen tuen paraneminen.

Kankaanpään keskustan koulujen osalta kuntaliitos ei ole vaikuttanut koulutyön arkeen. Kuntaliitos saattaa vaikuttaa tulevaisuudessa mm. oppilaaksiottoalueiden muodostumiseen ja tuleviin opettajarekrytointeihin.

Perusopetuksen ja Posan välisen yhteistyön parantamisen on yksi valtuuston asettama talousarvotavoite. Tämän osalta tarkastuslautakunnalle todettiin mm., että

asia on ollut esillä mutta konkreettisia toimenpiteitä ei ole vielä juurikaan tehty. Lisäksi todettiin, ettei yhteistyö lastensuojelun osalta toimi suunnitellulla tavalla. Kouluterveydenhoitajan, hammashuollon ja esim. koronatoimenpiteiden osalta yhteistyön katsottiin toimineen hyvin.

Posan ja perusopetuksen yhteistyön parantamiseksi tehdyt toimenpiteet ovat tarkastuslautakunnan saamien tietojen mukaan olleet vaatimattomia. Haasteena yhteistyön kehittämiseksi nähtiin mm. jatkuva resurssipula ja vaihtuvuus perhepalveluiden työntekijäresurssissa. Yhteistyö perhepalveluiden työntekijöiden kanssa toimii mutta prosessit ovat liian pitkiä nuoren tilanteeseen liittyen.

Tarkastuslautakunta katsoo, että yhteistyön parantaminen Posan kanssa ei ole toteutunut asetetun tavoitteen mukaisesti.

Negatiivisena asiana tuotiin esille kouluterveydenhoitajien suuri vaihtuvuus. Myös koululääkäritilanne on ajoittain heikko ja kouluterveydenhuollon resurssit riittämättömät. Tarkastuslautakunnan saaman selvityksen mukaan ennaltaehkäisevää oppilashuoltotyötä ei ole tällä hetkellä ollenkaan, vaikka tarve siihen on lisääntynyt.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että Posan ja koulutoimen yhteistyöhön ja kouluterveydenhuollon parantamiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Oppilashuollon lakisääteisten palveluiden toteutumisen osalta tarkastuslautakunnalle on todettu, että ne ovat tarpeisiin nähden riittävät ja ovat toimineet kokonaisuutena hyvin. Poikkeuksena on ollut koulupsykologin palvelut, joiden saamisessa on ollut vaikeuksia.

Lukio

Lukion rehtorilta oli pyydetty selvitystä kuntaliitoksen vaikutuksista lukion toimintaan. Saadun selvityksen mukaan lukioden arkitoimintaan liitoksella ei ole ollut juurikaan vaikutusta. Kuntaliitoksen vaikutuksina tuotiin esille mm. tukipalveluiden selkeä laajeneminen (esim. ICT ja ruokahuolto).

Tarkastuslautakunta oli pyytänyt tilastotietoja oppilasmäärän ja opetushenkilökunnan määrän kehityksestä. Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota opiskelijamäärän negatiiviseen kehitykseen. Opiskelijamäärän ylläpitäminen ja kasvattaminen on tuotu myös tarkastuslautakunnan kuulemisissa esille merkittävimpänä lukioon kohdistuvana riskinä.

Elinvoimainen ja houkutteleva lukio on tärkeä koko seutukunnan kannalta. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että lukion oppilasmäärän ylläpitämiseksi ja kasvattamiseksi tehdään realistinen toimintasuunnitelma.

Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan opiskelijoiden uupumus- ja ahdistusoireet ovat lisääntyneet viimeisten vuosien aikana. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että erilaisten uupumis- ja ahdistusoireiden syitä selvitetään ja että niiden vähentämiseksi tehdään suunnitelmallisesti töitä.

2.3. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Tarkastuslautakunta on osana arviointityötään seurannut liikuntakeskuksen peruskorjaus- ja laajennushankkeen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista. Hankkeen rakennuskustannuksiksi on arvioitu noin 16 M€. Hankkeen talou-

dellisten tavoitteiden toteutumista on selvitetty teknisen lautakunnan arvioinnin yhteydessä.

Liikunta- ja hyvinvointikoordinaattori on esitellyt tarkastuslautakunnalle liikunta-keskuksen peruskorjauksen toiminnallisia tavoitteita. Hankkeen alkuperäinen tarveselvitys on tehty vuonna 2014.

Liikuntatilojen keskeinen tavoite on tilojen tehokas käyttö. Liikuntatilojen tehokkaalla käytöllä ja liikkumattomuuden vähentämisellä on huomattava vaikutus asukkaiden hyvinvointiin, sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksiin ja verotulojen kehitykseen.

Tarkastuslautakunnalle esiteltiin liikuntakeskuksen toiminnallisuuden parantamiseksi tehtäviä toimenpiteitä. Esillä oli mm. toteutettavia uusia teknisiä ratkaisuja, esteettömyyden ja turvallisuuden parantamiseksi tehtyjä toimenpiteitä sekä tilojen monikäyttöisyyteen liittyviä parannuksia.

Tarkastuslautakunta on kartoittanut tavoitteiden asettamisprosessin tarkoituksen mukaisuutta ja toimivuutta. Kulttuurin ja vapaa-ajan tulosalueille on laadittu hyvinvointisuunnitelma vuosille 2021-2025, jossa on asetettu selkeät tavoitteet eri hallinnonaloille. Saadun selvityksen mukaan hyvinvointisuunnitelman ja talousarvion tavoitteiden asettamis- ja seurantaprosessi ei ole selkeä.

Tarkastuslautakunta katsoo, että hyvinvointisuunnitelman ja talousarvion tavoitteiden laadinta- ja seurantaprosessia tulee selkiyttää. Lisäksi tulee varmistaa, että ne tukevat toisiaan ja ovat kuntastrategian mukaisia.

Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota liikuntatoimen palvelualueella toimivien työntekijöiden johtamiseen. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että johtamiseen liittyviä asioita selkeytetään ja varmennetaan olemassa olevien resurssien mahdollisimman tarkoituksen mukainen käyttö.

2.4. Kaupunkisuunnittelulautakunta

Kaupunkisuunnittelutulosalueen organisaatio on muutettu vastaamaan nykyistä hallintosääntöä vuonna 2020. Organisaatio jakautuu kolmeen osastoon, suunnittelu, rakennusvalvonta ja mittaustoimisto. Saadun selvityksen mukaan nykyinen organisaatio on toimiva ja tarkoituksenmukainen kunhan geodeetin rekrytointi saadaan valmiiksi.

Kaupunkisuunnittelutulosalueen merkittävimpana onnistumisena on tuotu esille sähköisten palveluiden käyttöönotto. Tuloksellisuuden parantamiseksi tehtyinä toimenpiteinä on tuotu esille mm. Lupapiste -palvelu, joka mahdollistaa sähköisen asioinnin. Palvelu aloitetaan virallisesti 17.3.2022.

2.4. Tekninen lautakunta

Osana teknisen lautakunnan arviointia tarkastuslautakunta on seurannut suurimpien investointien taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista.

Liikuntakeskuksen peruskorjaushanke on ollut aluksi hyvinvointi/kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan ja vuodesta 2021 alkaen teknisen lautakunnan vastuulla.

Vuonna 2015 tehdyn hankesuunnitelman tavoitehinta on ollut 15 850 000 €. Tarkastuslautakunnan saaman selvityksen mukaan vuoteen 2021 mennessä kertyneet ja vuodelle 2022 arvioidut kustannukset ovat yhteensä 16 205 653 €. Tarkastuslautakunta toteaa, että toteutuneet ja arvioidut vuoden 2022 kustannukset ovat melko lähellä alkuperäistä hankesuunnitelman tavoitehintaa.

Peruspalvelukeskus Tapalan investointihanke on jaettu kolmeen osaan, joista toinen vaihe on saatu valmiiksi v 2021. Vuodelle 2021 oli budjetoitu yhteensä 2,5 M€, jolla oli tarkoitus kattaa toisen vaiheen rakentaminen ja kolmannen vaiheen aloittaminen.

Saadun selvityksen mukaan toisen vaiheen kustannusarviosta on toteutunut noin 2,0 M€, josta lisätöiden osuus on 554 815 €. Hankkeen voidaan katsoa toteutuneen kustannusarvion rajoissa.

Posan edustaja on esitellyt tarkastuslautakunnalle Peruspalvelukeskus Tapalan toiminnallisia tavoitteita ja niiden toteutumista. Tarkastuslautakunnalle selvitettiin myös hankkeen toteuttamiseen ja tarkoituksenmukaisuuteen liittyviä asioita.

Saadun selvityksen mukaan yhteistyö rakennuttajan kanssa on sujunut hyvin. Käyttäjiä on myös kuultu riittävästi suunnittelu- ja rakennusvaiheessa. Tarkastuslautakunnan saaman selvityksen mukaan valmistuneet tilat vastaavat käyttäjien odotuksia ja tiloille asetettuja tavoitteita.

Tarkastuslautakunta keskusteli investointien toteutumisesta ja investointihankkeiden toteutumisen seurannasta. Talousarvion toteutumisen seuraaminen on keskeinen osa johtamistyötä sekä valtuuston päätösten noudattamisen seurantaa. Saadun tiedon mukaan nykyinen taloushallinnon järjestelmä ei mahdollista tarkoituksenmukaista ja ajantasaista investointihankkeiden toteutumisen seuraamista.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että investointihankkeiden toteutumisen seurantaan luodaan tarkoituksenmukainen seurantamahdollisuus.

Tarkastuslautakunta keskusteli myös laskujen tiliöinnistä ja henkilöstöresurssin tarkoituksenmukaisesta käytöstä. Saadun tiedon mukaan laskujen tiliöinti vie tällä hetkellä huomattavan osan työajasta. Taloushallinnon sovellusten käyttöön liittyvät vaikeudet ovat tulleet esille myös muiden lautakuntien kuulemisissa.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että laskujen tiliöinnissä pyritään hyödyntämään erilaisia teknisiä ratkaisuja, joiden avulla henkilöstöresurssia voitaisiin hyödyntää tarkoituksenmukaisemmalla tavalla. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä myös, että ulkoistetun palvelun laatua ja palveluun tyytyväisyyttä seurataan suunnitelmallisesti esim. tyytyväisyyskyselyillä.

2.6. Kaupungin taloutta kuvaavien tunnuslukujen toteutuminen

Toimintatuottojen talousarviototeutuma oli 92,01 %, joka on 1,3 M€ vähemmän kuin talousarviossa. Toimintakulujen toteutuma oli 95,65 %, joka on 4,2 M€ vähemmän kuin talousarviossa. Verotulojen toteutuma oli 100,94 % ja valtionosuuksien 99,72 %. Tuloslaskelman osoittama vuosikate 9,7 M€ oli 3,2 M€ enemmän kuin talousarviossa. Poistojen ja arvonalentumisten jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostuu 4,4 M€. Tämä on 0,5 M€ enemmän kuin talousarviossa.

Tilikauden ylijäämään on suuresti vaikuttanut mm. pandemiaan liittyvät valtionavustukset, yhteisöveron positiivinen kehitys ja kuntaliitokseen liittyvä yhdistymisavustus sekä ennakoitua pienemmät erikoissairaanhoidon kustannukset.

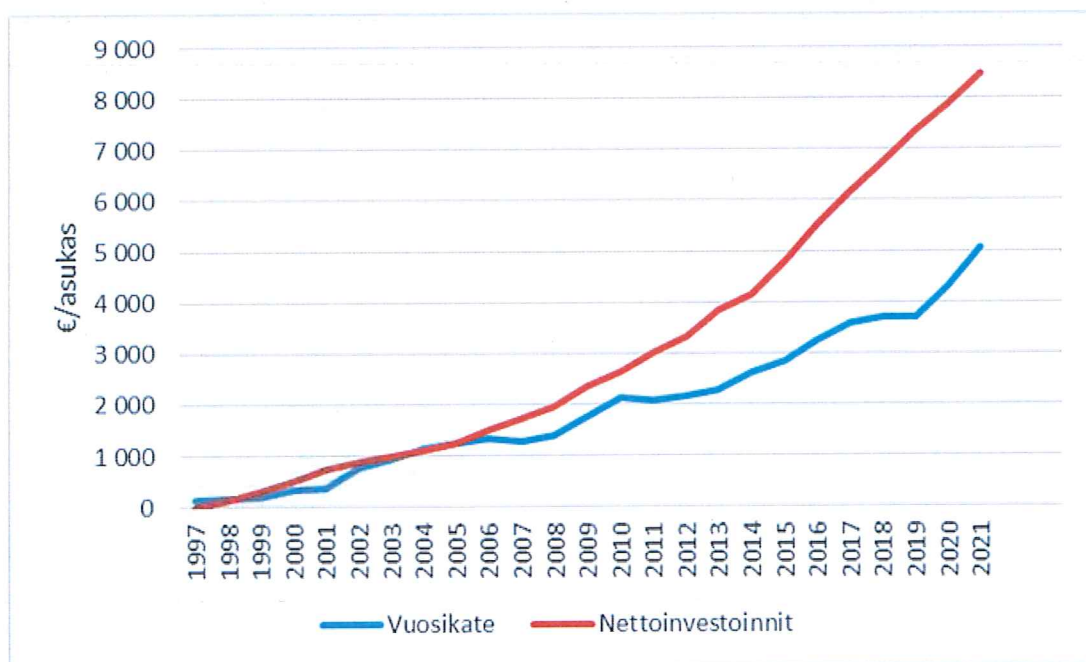
Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että edellä mainitut vuoden 2021 ylijäämään vaikuttaneet asiat ovat suurelta osin kertaluonteisia tai määräaikaista. Tämä ja tulevan hyvinvointialueuudistuksen vaikutusten tuoma epävarmuus vaikeuttavat tulevien vuosien talousarvioiden laadintaa.

Käyttötaloudessa ei ole ollut huomattavia talousarviopoikkeamia. Investoinneissa suurin talousarviopoikkeama oli toteutumatta jäänyt katuvalaistuksen investointitulo 240 t€.

Kaupungin omavaraisuusaste (24,2 %) ja suhteellinen velkaantuneisuus (70,4 %) olivat edellisvuotta paremmat. Tavoitteena suhteellisen velkaantuneisuuden osalta pidetään alle 30 %. Kriisitalouden rajana on pidetty 50 %.

Tilinpäätöksen mukaan taseessa ollut kertynyt alijäämä 2,1 M€ on saatu katettua vuoden 2021 tuloslaskelman ylijäämällä 4,4 M €.

Yksi tapa arvioida talouden tasapainoa, on verrata pitkällä aikavälillä kumulatiivista vuosikatetta ja kumulatiivisia nettoinvestointeja. Mikäli pitkäaikavälin kumulatiivinen vuosikate on pienempi kuin nettoinvestoinnit, pitää erotus kattaa ottamalla lainaa tai myymällä omaisuutta. Mitä lähempänä oheisen taulukon käyrät ovat toisistaan, sitä lähempänä kaupungin talous on tasapainoa.

Laajempi katsaus tilintarkastajan tarkastuspiiriin kuuluvien kuntien talouden tunnuslukuja vuosilta 2012-2021 toimitetaan osana tilintarkastajan raporttia.

3. KAUPUNKIKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Toimintakertomuksessa on tehty selkoa, miten valtuuston asettamat tytäryhteisöjen tavoitteet ovat toteutuneet.

Kaupunkikonsernin vuosikate oli 16,8 M€. Tämä on 151,6 % poistoista. Tilinpäätösten perusteella laskettava kriisikunnan raja täyttyy, mikäli tämä on alle 80 %. Laskennallinen lainanhoitokate oli 1,6. Kriisikunnan raja täyttyy, mikäli tämä on alle 0,8.

Lainakanta oli 6 398 €/asukas ja lainojen ja vuokravastuiden määrä oli 7 921 €/asukas. Neljäs kuntalain mukainen erityisen vaikean taloudellisen aseman mittari on kunnallisveroprosentti, joka tulee olla vähintään 2 %-yksikköä enemmän kuin keskimäärin.

Konsernitaseen kertynyt ylijäämä oli 17,5 M€, 1 384 €/asukas.

4. YHTEENVETO

Tarkastuslautakunta on suorittanut vuoden 2021 osalta lakimääräisen arviointitehtävänsä ja jättää tämän arviointikertomuksen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Kankaanpäässä 12.5.2022

 Tapio Hietala
puheenjohtaja

 Aulis Vehmasto
varapuheenjohtaja

Pauli Saarinen

 Irmeli Rosenberg

Hannaleena Vuorinen